

htěl bych vám jako vyprávěč hned na počátku říci, že Christian Battaglia je podle mne jedním z největších sportovců na světě. Zní to fantasticky. Christian totiž nevyhrál ani jeden velký závod. Ani TOUR DE FRANCE, ani TOUR DE BOHĚME, ani Praha — Karlovy Vary. Ale: co jestli trénoval víc než ostatní? co jestli musel překonávat víc překážek? co jestli zvítězil tisíckrát nad sebou?

*Ó Bratronice, tiché Bratronice,
se starým zámkem, s čápy na komínu,
s oblohou modrou jako lenu květ.*

Básník Václav Křofa

(Blanka a Christian)

Jsou sourozenci před úřady i Bohem. Tedy sestra a bratr. Pocházejí z šlechtického italského rodu Terme di Battaglia u Padovy. Battagliové byli vojenskou šlechtou a hlavně vojáci tělem i duší. Battaglia také znamená v překladu boj. Válcili za vlast, čest, slávu a za peníze.

Část rodu se usídlila v jižních Čechách na zámku v Bratronicích poblíže Blatné. Zavál je sem mír tak, jako sem zavál vítr kdysi květiny a trávu. Přišli sem, aby tu byli šťastní a aby zušlechťovali českou zem. Ve znaku mají modrého rytíře.

Otec Quido byl hulánem na koni a pak na traktoru. Stal se nakonec sedlákem a chovatelem kaprů. Svalnatý, černý, střední postavy a přísný na sebe i na děti.

Sám se stříhal dohola mašinkou a sám si dělal cigára. Maminka Gizela byla vzdělaná, uměla šest řečí, skládala krásné básně a zpaměti recitovala celého Fausta. Quido jezdil na ryšáku, maminka na valachovi a Blanka a Christian na kole. Jezdilo se v zámecké hale na kamenných dlaždicích. Pořád dokola. V rohu stál paličatý osel Ruppino, postával a koukal. Občas k tomu brnkaly dva hrací obrazy. Jeden byl smutný. Bylo na něm panstvo, k němuž přijde žebrák a prosí je o almužnu, druhý byl veselejší. Byl na něm namalován mlýn; jak se natáhl klíčkem, v trubkách na obrazu tekla umělá voda a po provazech chodily ar-tistky a kývaly kulatými květinovými věnci. Blízko voněla sladce kuchyně. Jedlo se skromně. Většinou se vařila zelenina, maso bylo jen v neděli.

Dokud kvete mládí, mějme se vždy rádi.

To se říkalo na zámku.

(Blanka — se rtěnkou do Švýcarska)

Blanka byla jako dítě drobná. Narodila se ve vesnici Pressbaum u Vídně. Jezdily tam tehdy vlaky národní i mezinárodní. Když byla větší, přála si jezdit těmi krásnými vlaky s ohromnými nápisy. Vykláněla by se z okénka a vítr by jí bral vlasy. Ale nikdy se jí ten sen pořádně nespínil, jako se jí nespínila většina snů. O lásce. O dětech. O teplém a hřejivém slunci. O vítězstvích. Jen život se naplnil.

Kolo. Vpředu to má kolo, vzadu to má kolo, nic se do něho nemusí házet ani lít benzín. Jenom se šlape. Naučila se jezdit na mamčině kole, protože tehdy nebyla dětská kola. To kolo se jmenovalo WAFFEN RAD a bylo celé černé. Sedla si doprostředka a šlapala. Pak jezdila po vesnicích. Potom přišla za rodiči, že by chtěla jet do zahraničí. Otec seděl na traktoru FORN-SON (USA), který měl ještě mezi koly příčky silně jako pole- na. Její otec se stále tvářil, jako když bojuje. Měl na

sobě svůj kožený kabátec a kožené kalhoty, co nosil celý život. Příkvykl, ale peníze na cestu jí nedal. Battaglia znamená boj i pro Blanku.

A tak vyjela na závodním kole přes Rakousko a Německo do Švýcarska. Měla pár ušetřených korun, něco dostala od maminky. Pod sedlem vezla uspořádanou taštičku a v ní střevice, mýdlo, lak na nehty a rtěnku. Jela v šortkách a proti dešti vezla z impregnované látky pelerínu podobnou kněžskému ornátu. První noc přespala mladá baronka ve stodole na slámě. Ráno si namalovala rtěnkou pusy a šla požádat hospodáře o trochu mléka. Měla úspěch.

Vzpomínky povděčně si nesu

na květu tvojich záplavu,

na blahé chvíle osamění,

na dobrý český selský lid,

v němž měšťské fašle ještě není,

s nímž srdčně lze promluvit.

Václav Křofa

(Christian — ten jezdí na chlebové kůrky)

Christian měl světlé vlasy a modré oči. Chodil jako všichni kluci do školy anebo učitel chodil na zámek k nim.

Na první závody jeli s Blankou v roce 1929 do Be-rouna. Byl druhý za Mílou Losem a Blanka byla čtvrtá. To byl začátek jeho lásky ke kolu, taková láska, kdy se myslí jenom na kolo, kdy se člověk rozzáří, jakmile se promluví o Coppim nebo Bobetovi. Místo obrázků slečen s nádhernými nohama visí v jeho dílně světloví mistři s křivými nohama, strašně chlupatýma. U zámku je maličká kaple, z druhé strany ji hlídá kameninový svatý Florián, který leje vodu ze džberu.

„Pane Bože, ať se stane co se stane, chci být slavným cyklistickým závodníkem.“

Zatímco jeho předci z rodu modrých rytířů se modlili, aby jejich meče byly ostré a koně hbití, on si přeje, aby byl slavným cyklistou. Aby měl dres modrý jako nebe. Ta modlitba se mu splní. Ale vypadne tam jedno slovíčko: slavný. Bude cyklistickým závodníkem, ale nikdy nebude slavný. Bude — obrazně řečeno — horolezcem, ale nikdy nevystoupí na Mount Everest a Mont Blanc. Bude lézt po vrškách a kopcích a dívat se, jak praporce jiných vlajou na nejvyšších vrcholcích světa. Ale bude šťastný?

Šťastný je zřejmě nejšťastnější slovo na světě. Šťastný znamená víc než bohatý anebo slavný. Christian je svým způsobem šťastný. Mladý baron obléká dres ČESKÉHO LVA PRAŽSKÉHO. Šetří si na své první kolo BRAMPTON závodní — Anglie.

Dostane svolení od otce a jede na něm až do Marseille a tam do něho narazí osobní auto. Christian vyfytne až na jeho střechu. V Marseille byla tehdy hrozná nemocnice. Čeká ho buď rakev, nebo dřevěná noha. Rozhodne se jet domů. Ide ve vysokých horečkách ještě na výstavu, kde získá přímou jízdenku na vlak. Může jet do kterékoli stanice. Zvolí si stanici jižní Čechy. Na Brenneru vystoupí z vlaku a lehne si zády na sníh, aby zmírnil horečku. Přijede domů a lékaři ho z toho dostanou. Později má startovat na olympijských hrách v Berlíně, ale zlomí si ruku, a tak závodit nemůže. Jede tedy se zlomenou rukou v sádře do Berlína, aspoň se na olympiádu podívat!

Mezi starožitné exponáty dává na hřebík na nejvyšší a nejčestnější místo pomuchlanou kostru svého BRAMPTONA. Bude tu možná viset tisíce let vedle rytířských brnění.

Narukuje k dragounům. Christian si oddychne, když sleze z kobylky a vyleze si zase na kolo. Všechny boje a války mu mohou být ukradené. A na kole zas jezdí takové vzdálenosti, že kdyby se to podtrhlo a sečetlo, objel by mnohokrát zeměkouli po rovníku. Mohl by

vlastně trénovat po rovníku, jen kdyby na něm neležela také ta moře a oceány. Hory by zdolal. Jede na kole dvacetkrát do Německa, dvacetkrát do Rakouska, pětkrát do Švýcarska a pětkrát do Itálie. Jednou a naposledy do Francie.

A co je fantastické, že vychován ke skromnosti, asketismu, má vždycky v cyklistickém sáčku stejnou stravu. Boží dar: chleba. Boží nápoj: vodu.

Celníci vždycky málem omdlí, když spatří v sáčku rozkrájený bochník suchého chleba. A na závody jezdí Christian pouze na chlebové kůrky. Dobře se cpou do kapes závodnického dresu.

Na tuhle chlebovou stravu jezdí, vážení, Christian čtyřicet let. Chleba se změnil, ale Christian zůstává pořád stejný. A je šťastný.

*Letěl, letěl andělíček,
otevřel si památníček,
vložil do něj kytičku,
letěl zpátky k nebičku.*

Z památníku L. Sokolové z Bratronic

(Blanka — Postrach Alp)

Blanka znala inzerát prvního českého velkoobchodu se zbraněmi, firmy EGGERT v Písku:

PÁNŮM CYKLISTŮM DOPORUČUJI NYNÍ DOVOLENÉ ZKRÁCENÉ REVOLVERY — BUBÍNKOVÉ COLTY, VELMI POHODLNÉ A PŘESNÉ, PŘESNĚ VYZKOUŠENÉ, NESELHÁVAJÍCÍ A ÚPLNĚ SPOLEHLIVÉ.

Ale ten inzerát nikdy nevyužila. Jezdila pořád jen s tou rtěnkou. Nikdy nemohla najít spolejezdce. Buď byl napřed fyzicky, anebo duševně zpátky, anebo to bylo všelijak zamícháný. Bylo jí to zhruba jedno. Byla zvyklá ze zámku i na ranní mlčení, kdy se celé hodiny ráno nemluvalo, aby nedocházelo k rámusům. Člověk se potřebuje rozehrát a rozběhnout jako stroj. A být sám je také moudrost a výhoda. Nikdo ti

neoznamuje, že je tráva zelená, když pozoruješ orla. Můžeš se svléknout donaha a ráchat se v alpském potoce. Spala ve stodolách, na senících, po noclehárnách, v strašně námořnické putyce v Janově, kde ji chtěla krčmářka půjčit na noc námořníkem. Na zahraničních cestách pracovala. Pomáhala sekat trávu, sklízet seno, uklízet. Byla to spartánská výchova.

Měla ve sportu veliký vzor, Schou-Nielsonovou. Norka byla vynikající žena. Gymnastka, lyžařka, tenistka. Blanka zastavovala u těch nejkrásnějších luk. Cvičila a chodila po rukou a nohama se houpala v nebi. O jejích výkonech psaly noviny, možná že Norka Schou-Nielsonová se dověděla o Battagliové, která chodí v Alpách po rukou a zdolává největší alpské velikány na závodním modrém kole značky:

PERČ — PRAHA — EVROPA.

Jela několikakilometrově strašně stoupání ze Ženevy do Chamonix. Lidé se o tom dověděli a přišli jí k silnici povzbudit. Fotografové největších listů fotografovali a filmaři filmovali. Byl to fantastický výkon, když posoudíme, že tehdy ještě nebyly přehazovačky. Vynikala ve sjezdech, předjížděla auta a cyklisty. Byla fantastickou sjezdačkou a pro své sjezdy na kole dostala název: Postrach Alp.

Za poslední peníze na té cestě koupila Christianovi galusky. Aby se mohl stát mistrem světa.

*Pomněnka a konvalinka
jsou dvě kvítka nevinná,
jedna volá nezapomeň,
druhá zůstaň upřímná.*

Z památníku Aleny Císařové z Bratronic

(Christian — je větší dělník v práci a na kole než většina dělníků tohoto světa)

Christian se v těch příštích dvaceti letech mistrem světa nestal. Nestal se proto, že nikdy neměl mož-

nosti jako většina ostatních a nikdy asi neměl takový talent. Musel tvrdě pracovat, dělat u zedníků, nyní jezdí jako závozník u nákladních aut. Skládá kamení, cihly, cement.

Christian zestár! Také zámek se už rozpadává, některé stropy podírají sloupy, do střechy, která se opravuje, fouká a prší. Čáp odlétl. Ale mezi starožitně exponáty stále přibývají cyklistické ceny. Dostával ceny za účast a vyhrával jako junior různé kategorie. Za desítky let, co jezdí na závody, jsou to stovky plaket a pohárů, shromáždil na svém kole víc exponátů než celý rod modrých battagliovských rytířů. Předkové věci vybojovali, kupovali a dostávali. Christian je vyjezdil na kole. Zaplatil je svými ranami, zlomenýma rukama, tržnými dírami ve stehnech. Ty ceny tu visí vedle hracího obrazu s mlýnem. Ještě hraje, ale voda v trubkách už neteče a artistky nekývají květinovými věnci...

*Na hrázi ležím v moři pampelišek,
starosti všecky vážu do uzlíčku
a kapříkům je házím do rybníku.*

Václav Krofta

(Blanka — rozum přišel na svět bolem)

Blanka skončila s tou velkou cyklistikou, když do ní vltl v Blatné automobil. Rozházel jí tělo a kolo. Nemrzačil ji, ale už nikdy nemohla jezdit dlouhé štreky a chodit nohama v obloze.

Už předtím byl její život bol. Vzala si švýcarského mistra v akrobacii na kole, zemřel ve čtyřiceti letech na rakovinu. Vrátila se do Čech a starala se o maminku, upoutanou osm let na lůžko. Otec našli až po třech dnech v koženém obleku v polích s jeho pověstnou holí, s kterou usekával v vlastních i cizích pozemků plevel a bodlák. Musel tu zápasit dlouhé hodiny o život, zem byla celá rozbitá. Když se rozhlí-

(178)

žela, co bude dělat dál, uviděla jako samaritán Christiana, který by měl mít aspoň jednou denně teplé jídlo. A uviděla také cyklisty, kteří sem přijížděli na neoficiální soustředění a udělali si vlastně na zámku depo, takovou zajímavou benzinovou stanici, kde spali v pokoji pro hosty a kde se nafutrovali. Okno ve špajzu Battagliových bylo otevřeno také pro sýrkorky a brhlíka, který tam zvlášť lital na houskové knedlíky — s celou svou rodinou. A zámek byl otevřený pro lidi a nezamykal se. V posledních letech pracovala Blanka jako hrobačka. Nikdo ji nemutil, vzala to sama. Sama Švýcarka, pohřbívala české rolníky a dělníky, kopala jim poslední lože krumpáčem v létě, kdy je hlína měkká, a také v zimě, kdy je jako kámen. To se naplňoval její život. Má na starosti celou řadu hrobů. Sází na ně tulipány a macešky. To jsou její zahrádky, její krajina uzavřená.

*Milčice, Bratronice milé,
Ležáky v stínu lesíka,
za blahé idylické chvíle
přijímáte díky básníka.*

Václav Krofta

(Christian — karlovarský hrdina)

Slyšíte, Christian Battaglia jel už popětadvacáté závod Praha — Karlovy Vary — Praha! Je to rekord všech rekordů!

Vždyť závod měří skoro tři sta kilometrů. Kdyby bylo s ním všech českých cyklistů zajet takzvané Vary pod osm hodin. První to dokázal Jan Veselý a vypil všem vypsanou prémii — zlaté hodinky. Christian pak zajel Vary čtyřikrát pod osm hodin, několikrát byl mezi prvními deseti, jednou byl čtvrtý a dodneska nevyhrál nic. Všude je však označován za karlovarského hrdinu a je vlastně takzvaný zasloužilý sportovec. A někteří říkají, že by měl stát na Letné

(179)

jeho pomník. Jel by na něm na kole a pojídal by chlebové kůrky. A nápis by mohl znít:

KARLOVARSKÝ HRDINA CHRISTIAN BATTAGLIA

JEL 25 x TENTO UKRUTNÝ ZÁVOD Z PRAHY DO KARLOVÝCH VARŮ A ZPÁTKY. ZŮSTAL S ČESKÝM LIDEM A S ČESKÝMI CYKLISTY NA VĚKY VĚKŮV.

Dřív jezdil Christian na závody kamkoli na kole, pak závodil a vracel se na kole zas do jižních Čech. Vloni mu věnoval jeho rakouský strýček Egon nového červeného SAABA. Vnutil mu ho s tím, že nemůže být bez auta, když ho má kdeko. Mnozí předpovídali, že nastal konec s Christianovou cyklistikou. Ale on si vzal SAABA hlavně proto, aby mohl jezdit na kole. Favorita vozí složeného v kufru SAABA. Jel do Jugoslávie na dovolenou, a zatímco se lidé šplouchali v moři, trénoval v jugoslávských horách na kole a najel tam 2 000 kilometrů.

Christian je také neobyčejný znalec zeměpisu a ptáku. Slyší volat ptáky, které normální smrtelníci neslyší, slyší i trávu růst. Říká, že se dnes bere cyklistika příliš vážně a že to už není taková legrace, jako když trénovali s Honzou Kubrem, řečeným Cliftonem. Teď se většinou cyklisté po závodech rozprchnou, jako když skončí směnu ve fabrice.

Christian jezdí stále na závody a Blanka s ním někdy jezdí jako rádce a trenér. Christianovi je pětapadesát let a za rok najezdil po práci na kole 20 000 kilometrů.

(55 let = 20 000 km)

Jede každé ráno do práce na kole dvacet kilometrů — dvacet z práce. Na jaře. V létě. Na podzim. V zimě. Za deště. Bouřky. Za sněhových vánic. Jako by pořad zkoušel, co vydrží. Narazil několikrát ve tmě na zvěř. Mokrát spadl a stejně tolikrát vstal. Největší omyl je myslet si, že ho to pořad baví. Byl jsem na zámku, když vstával v pět hodin do práce. Ukrut-

(180)

ně nadával, napil se studeného kafe, pak ze džberu ještě čisté vody a vzal si kus chleba. Vyvedl kolo před zámek a pak mi řekl v tom deštivém dni: „A teď začíná sport.“

Rozkýval se nad sedlem a už se neohlédl, ani nezamával. Nerozloučil se. Je svůj jako řeka anebo vítr. Zřejmě každý den je pro něho sportovním utkáním. V žilách a cévách mu teče asi místo krve cyklistický sport. Sport: překonávat něco, a ne vždy někoho. Zúčastnit se, jak říkal další baron, Pierre de Coubertin, a nikoli jen — vítězit.

Když přijede z práce, sní teplé jídlo, které mu připraví Blanka, a jede na trénink. Kolem rybníků, kde stojí čápi, kde ležel v polích jeho mrtvý otec ve svém koženém obleku, kde možná uháněli na ztepilých koních modří rytíři. Jede směrem k šumavským kopcům, jsou zahaleny v mracích. U Sedlické obory se setkává s dělníkem Láďou Sládkem, běhával jako mladík maratón. A pak jedou třeba dvěstěkilometrový trénink. Na zpáteční cestě jdou v Sedlici do hospody V Kufru na výborný blatenský pivo. Je jak malvaz anebo jako křen anebo jako obojí dohromady. Podobné mají na Vídeňské U SLANCŮ. A poslední kilometry si na kolech už prozpěvují:

*Když jsem šel od vás,
byl překrásný čas,
kapr se ve vodě házel...*

Už nikdy nebudou mistry světa.
Ale copak může a musí být každý mistrem světa?

